

Preventivní program

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA OSEK

Osek 200, p. Komárov, 267 62

IČO: 75030501

Školní rok: 2026/2027

Kontaktní informace:

Telefon ZŠ: 730 274 867

Web: www.zsosek.com

E-mail: skola@zsosek.com

Název školy, pro kterou platí MPP: ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA OSEK
Adresa: Osek 200, p. Komárov, 267 62
Jméno a příjmení ředitelky: Mgr. Milada Martínková
Telefonní a e-mailový kontakt na ředitelku a výchovného poradce: 731 411 934, martinkova@zsosek.com
E-mail: <u>skola@zsosek.com</u>
Webové stránky školy: <u>www.zsosek.com</u>
Jméno a příjmení školního metodika prevence: Mgr. Daniela Vršatová
Telefonní a e-mailový kontakt na metodika prevence: 730 274 867, martinkova@zsosek.com
Počet ročníků: 5
Počet žáků: 49
Počet pedagogických pracovníků: 7

Obsah

- 1 5
 - 1.1 5
 - 1.1.1 6
 - 1.1.2 6
 - 1.1.3 7
 - 1.1.4 7
 - 1.1.5 7
- 2 7
 - 2.1 7
 - 2.2 8
- 3 8
- 4 9
- 5 9
 - 5.1 10
 - 5.2 11
 - 5.2.1 11
 - 5.2.2 15
 - 5.2.3 16
- 6 16
- 1 18
 - 1.1 18
- 2 19
- 3 19
- 4 19
 - 4.1 19
 - 4.2 21
 - 4.3 22
- 5 23
 - 5.1 24
 - 5.2 25
 - 5.3 25
 - 5.3.1 26
 - 5.3.2 26

5.4	27
1	29
1.1	29
1.2	29
1.3	29
2	30
2.1	30
2.2	30
3	30
3.1	30
3.2	31
3.3	31
1	32
2	33
2.1	33
2.2	34
2.3	35
2.3.1	35
2.3.2	35
2.4	36
2.4.1	36
2.4.2	36
2.4.3	37
2.4.4	37
3	37
3.1	38
3.2	39
3.3	39
3.3.1	40
3.3.2	41
4	41
4.1	41
4.1.1	41
5	42

5.1	42
5.1.1	43
5.1.2	43
6	43
6.1.1	44
6.1.2	44
6.1.3	44
6.1.4	44
7	45
7.1	45
7.1.1	45
7.1.2	45
7.1.3	46
8	46
8.1	46
8.1.1	47
9	47
9.1	47
9.1.1	48
9.1.2	49
10	49
10.1	49
10.1.1	50
10.1.2	50
10.1.3	50
11	50
11.1	50
11.2	51
11.3	51
11.4	52
11.5	53

Preventivní program

1.1 Charakteristika školy

Naše škola je školou malotřídního typu, kde se ve třech učebnách vzdělávají žáci od 1. do 5. ročníku. Rozložení ročníků v jednotlivých třídách je v letošním roce následující: v I. třídě se vzdělávají žáci 1. ročníku (celkem 10), ve II. třídě žáci 2. a 3. ročníku (celkem 17) a ve III. třídě pak žáci 4. a 5. ročníku (celkem 23). Nižší počet žáků ve třídě je značnou předností při uplatňování individuálního přístupu k žákům. Škola důsledně pracuje s žáky s SVP podle doporučení PPP, SPC a dalších odborných pracovišť. Zaměstnanci školy ve spolupráci se Střediskem volného času – Domeček Hořovice také zajišťují pro žáky volnočasové aktivity v podobě zájmových kroužků. Jmenovitě se jedná o kroužek aerobiku (1x týdně), výtvarný kroužek (1x týdně), sportovní hry (1x týdně), hra na klavír (1x týdně). Od listopadu škola připravuje i kroužek informatiky (1x týdně).

Všechny učebny ZŠ jsou v prvním patře budovy. V přízemí se pak nachází prostory jednoho oddělení školní družiny, školní kuchyně s jídelnou, tělocvična a prostory mateřské školy. K budově školy patří i oplocený areál školní zahrady a školního hřiště. Na zahradě školy byla nedávno vybudována venkovní učebna, jejíž prostor využívají všichni pedagogové školy i vychovatelky ŠD. Škola a školní areál se nachází na okraji obce, v klidné oblasti; les a louky jsou v blízkém okolí školy.

Kapacita školy je 49 žáků a v letošním roce je naplněna. Převážná část žáků bydlí přímo v obci Osek. V letošním roce nedojíždí autobusem žádní žáci, všechny přesporní žáky přepravují rodiče autem. Se žáky pracují celkem 4 pedagogové, 1 asistent pedagoga a 2 asistentky pedagoga, které pracují také jako vychovatelky ŠD.

Školní družina má v letošním školním roce dvě oddělení. Jedno je umístěno ve zrekonstruované přízemní části školní budovy, druhé sídlí v II. učebně v 1. patře. Celková kapacita ŠD činí 49 žáků. K odpočinku a relaxaci mohou také žáci docházející do ŠD využít školní zahradu, hřiště mateřské školky a těsně sousedící obecní hřiště. Školní družina je v provozu i v ranních hodinách od 6.45 do 7.40 a vykonává tzv. dohled nad všemi žáky před vyučováním. Odpolední provoz zajišťuje péči o žáky zaregistrované do ŠD od konce vyučování do 16.00 hodin.

Vzhledem ke krádežím a poškozování herních prvků na zahradě, k nimž v minulosti docházelo, byla škola vybavena kamerovým systémem; kamerový systém je i ve vnitřních prostorách školy. Pro zvýšení bezpečnosti žáků školy a na základě dotazníkového šetření, které jsme provedli mezi rodiči na jaře roku 2019, poskytl zřizovatel finanční prostředky na instalaci nového přístupového systému. V době provozu je tedy budova přístupná jen pomocí čipu.

1.2 Stručná analýza situace – SWOT analýza

1.2.1 Různé

- Dotazníková šetření zaměřená na klima tříd, rozhovory vedené s žáky a pozorování ukazuje, že někteří žáci se nevhodně chovají k ostatním spolužákům, porušují pravidla slušného chování a školní řád.
- Vzhledem ke skutečnosti, že dochází ke změnám v učitelském sboru, je třeba i nadále proškolovat všechny pracovníky v oblasti prevence rizikového chování.
- V naší škole máme jen 1. stupeň ZŠ a naši žáci vždy odcházeli společně do spádové školy v Komárově. Výhledově, dle informací od rodičů, se žáci pátého ročníku chystají odejít do různých škol v okolí. Je pro nás důležité, aby byli žáci na přechod na 2. stupeň ZŠ dostatečně připraveni, nejen z hlediska vědomostí, ale také z hlediska socializačního.

1.2.2 Silné stránky (přednosti)

- Dobré klima školy – kladný vztah žáků ke škole, vstřícný vztah učitel-žák, učitel-rodič
- Vedení školy, podpora učitelů ze strany vedení, možnost se realizovat, ocenění práce
- Finanční zabezpečení ze strany zřizovatele
- Všestrannost učitelů umožňující uspokojit velké množství žáků i rodičů
- Objektivní hodnocení
- Dostatečná zpětná vazba mezi učiteli a žáky
- Dobré vztahy v celém pracovním kolektivu (pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci)
- Ochota pedagogického sboru se dále vzdělávat
- Ochota pracovat i nad rámec běžných povinností
- Spokojenost učitelů se školou, na které učí
- Spolupráce učitelů
- Dobrá vybavenost školy – nově zrekonstruované vnitřní prostory, nový nábytek, nové interaktivní tabule ve všech učebnách
- Relaxační koutky ve třídách, v prostorách školy
- Dostatečné množství pomůcek, které se stále doplňují
- Moderní a čisté prostředí
- Škola poskytuje kvalitní stravování v průběhu dne
- Uplatňování principů týmové spolupráce
- Snaha o partnerský přístup mezi žáky, učiteli a rodiči
- Důraz na respektování vymezených pravidel v rámci každé třídy a na kázeň
- Bezpečné prostředí pro žáky
- Individuální přístup k žákům, práce s chybou
- Možnost jiné formy klasifikace (slovní hodnocení od 1. do 2. ročníku)
- Formativní hodnocení, snaha o rozvoj sebehodnocení,
- Vedení žáků ke schopnosti vyjádřit a obhájit vlastní názory
- Využití počítačové techniky při vyučování (internet, výukové programy, interaktivní tabule, chromebooky, notebooky a tablety)
- Respekt k potřebám jedince, jeho rodiny, k jejich problémům
- Provázanost MŠ a ZŠ
- Nabídka mimoškolních aktivit

- Presentace školy – webové stránky, akce pro rodiče a žáky, účast na soutěžích, účast na obecních akcích (Vánoční zpívání u stromčku, Jarní zpívání), organizace Dětského dne
- Vnější evaluace školy – srovnávací testy Kalibro, Cvrček apod.

1.2.3 Slabé stránky (nedostatky)

- Nedávné změny v personálním obsazení školy
- Malý zájem rodičů o dění ve škole a o práci a chování svých dětí
- Nárůst počtu žáků s poruchami chování a s psychickými obtížemi
- Naplněná kapacita školy
- Nedostatečné prostorové podmínky školy

1.2.4 Příležitosti

- Spolupráce se zřizovatelem na zlepšení pracovních podmínek ve škole (projekt na přístavbu školy)
- Spolupráce se vzdělávacími institucemi, zejména v oblasti práce se žáky s SVP a poruchami chování, s žáky nadanými
- Spolupráce se sponzory
- Získání finanční dotace v grantovém projektu
- Posílení spolupráce s rodiči – větší zapojení rodičů do chodu školy, zapojení rodičů do výuky (Den profesí)
- Spolupráce s okolními malotřídními školami – společné sportovní turnaje, soutěže v anglickém jazyce apod.
- Častější sdílení zkušeností a nápadů s pedagogy z podobných škol
- Spolupráce s plně organizovanými školami v okolí, na které naši žáci přestupují po ukončení 5. ročníku
- Zapojení většího počtu žáků do volnočasových aktivit školy nebo nabízených zájmových útvarů v obci (TJ Slavoj Osek)

1.2.5 Rizika

- Narůstající počet žáků
- Nedostatečná podpora učitelů ze strany některých rodičů

1.3 Vnitřní zdroje podpory

1.3.1 Školní poradenské pracoviště

Ve školním poradenském pracovišti v současné době pracuje ředitelka a výchovná poradkyně v jedné osobě, metodik prevence rizikového chování a třídní učitelky. Všichni mají své pracovní místo v kanceláři školy. V případě potřeby lze využít učebnu informatiky, kde je zřízen klidný a pohodlný kout určený k jednání s žáky, rodiči nebo pedagogy. Pracovníci ŠPP se scházejí jednou týdně na

pravidelných jednáních, ke kterým zvou i asistentky a vychovatelky ŠD. Žákům, rodičům a kolegům jsou metodik prevence a výchovná poradkyně k dispozici kdykoliv po osobní nebo telefonické domluvě.

1.3.2 Vnitřní zdroje informací

Metodik prevence a pracovníci ŠPP informují žáky, rodiče, kolegy i veřejnost o preventivních programech, školních pravidlech a školním řádu a o preventivních opatřeních školy zejména na webových stránkách školy a na nástěnce umístěné u hlavního vchodu školy. Pracovníky ŠPP je také možné kontaktovat prostřednictvím elektronické pošty nebo telefonu.

Jak již bylo zmíněno, mají pracovníci ŠPP k dispozici klidné pracoviště, kde je zároveň umístěna knihovna odborné literatury. Knihovna je pracovníkům školy k dispozici kdykoliv. Za knihovnu zodpovídá a pravidelně ji ve spolupráci s pedagogickým sborem doplňuje metodik prevence.

1.4 Vnější zdroje podpory

Školní poradenské pracoviště v první řadě spolupracuje se svým **zřizovatelem** – s obcí Osek, s **místní knihovnou**, **sbohem dobrovolných hasičů** a **TJ Slavoj Osek**.

Spolupracující organizace v nejbližším okolí:

- **Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje**, Masarykova 161/1, 268 01 Hořovice, tel.: 311 513 000, 739 065 482, e-mail: horovice@pppsk.cz, vedoucí Mgr. Jana Krátká, e-mail: kratka@pppsk.cz
- **OSPOD**, Bc Anna Šimková, Palackého nám. 640, 268 01 Hořovice, tel.: 311 545 314, email: ospod@mesto-horovice.cz
- Městský úřad Hořovice, **odbor sociálních věcí a zdravotnictví**, Palackého nám. 640, 268 01 Hořovice, tel.: 311 545 339, email: social4@mesto-horovice.cz
- **Městská policie Hořovice**, Palackého náměstí 640, 268 01 Hořovice, tel.: 800 156 166, 778 468 362, email: policie@mesto-horovice.cz, ID: yjmbxfn
- **Policie ČR**
- **Preventistka PČR ÚO Beroun** – nrap. Simona Vacherlohnová – tel: 727 902 467, mail: be.prevence@pcr.cz, simona.vacherlohnova@pcr.cz
- **Adiktologické ambulance** – Magdaléna ops, Žežická 193, 261 01 Příbram, tel.: +420 318 622 010, e-mail: cas.pb@magdalena-ops.cz
 - Magdaléna ops - Havlíčkova 1732, 266 01 Beroun, Mgr. Ivana Pospíšilová, vedoucí ambulance, mobil: +420 736 665 344, e-mail: ambulance.be@magdalena-ops.cz
- **Záchranná služba Středočeského kraje**, výjezdová základna Hořovice, Pod nádražím 654, 268 01 Hořovice, www.zachranka.cz
- **Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje**, stanice Hořovice, Náměstí Boženy Němcové 811, 268 01 Hořovice, tel.: 950 842 011
- **Zařízení sociální intervence** (závislosti a psychologická poradna, manželská poradna, pomoc případům domácího násilí) - Jana Palacha 1643 272 01 Kladno, www.zsi-kladno.cz

- **Pro zdraví 21 z.ú. Beroun** – Politických vězňů 185/10, 26601 Beroun – Centrum, tel: 704 979 979, www.prozdravi21.cz
- **Rodinné centrum Slunečnice**, Bezručova 928, 266 01 Beroun, telefon: 603 141 700, e-mail: info@rcslunecnice.cz
- **Centrum duševní rehabilitace** – Prof. Veselého 493, Beroun 266 56, tel.: 311 745 888, www.cdr-akeso.cz
- **Středisko volného času – DOMEČEK HOŘOVICE**, Vrbovská 28, 268 01 Hořovice, tel.: 311 512 223, www.domecekhorovice.cz

1.5 Školní řád

Školní řád byl schválen pedagogickou radou dne 25. srpna 2026, školská rada jej schválila dne 28.8. 2026 a nabyl účinnosti 1. září 2026. Je nedílnou součástí minimálního preventivního programu školy a v plném znění je dostupný na webových stránkách školy www.zsosek.com a zároveň je vyvěšen na nástěnce v prostorách školy v 1. patře. Zákonní zástupci žáků jsou se zněním školního řádu prokazatelně seznamováni vždy na začátku školního roku.

1.6 Strategie školy – směřování a cíle prevence

Preventivní strategie ZŠ Osek naší školy je definována dvěma hlavními principy. Prvním z nich je respekt k potřebám jednotlivce, druhý je založen na komunikaci a spolupráci uvnitř školy i navenek.

- Je přizpůsobena specifikům naší základní školy.
- Vychází z platných dokumentů určených pro oblast prevence (dokumenty jsou aktualizovány v MPP pro každý školní rok).

Vzhledem ke skutečnosti, že naši školu navštěvují žáci mladšího školního věku v rozmezí 6-12 let, je cílem pedagogických pracovníků formovat ve spolupráci s rodiči osobnost žáků tak, aby si žáci přiměřeně svému věku osvojili základní sociální dovednosti, aby věděli, jak chránit své zdraví, aby si svého zdraví vážili, a aby zvládali smysluplně trávit svůj volný čas. Zároveň usilujeme o vytvoření bezpečného prostředí pro všechny účastníky výchovně vzdělávacího procesu. Z toho důvodu zaměstnanci školy při svém konání v maximální možné míře předcházejí a zároveň snižují míru rizik spojených s konkrétními projevy rizikového chování a vedou žáky k budování správných postojů k alkoholu, tabákovým výrobkům a omamným psychotropním látkám. Pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci dále vytvářejí a podporují podmínky pro dobré klima ve škole založené na pocitu sounáležitosti, na ohleduplnosti, toleranci, spolupráci, vzájemném respektu a na jednání v souladu s právními normami.

Do realizace preventivního programu jsou zapojeni všichni pedagogičtí a nepedagogičtí zaměstnanci školy. Preventivní působení se prolíná všemi vyučovacími předměty. V případě potřeby či řešení aktuálního problému jsou informováni všichni žáci i jejich rodiče.

1.7 Dlouhodobé cíle

Dnešní společnost se velice rychle mění a vyvíjí, což s sebou nese i nežádoucí jevy, na které je třeba žáky připravit. Zároveň je také třeba bránit rizikovému chování, či je alespoň oddalovat a snižovat jeho nebezpečí. Úkolem školy je tedy vést žáky ke zdravému životnímu stylu, k ochraně zdraví, k rozvoji sebehodnocení a utváření žebříčku životních hodnot. Mezi základní životní dovednosti, které je třeba žákům na 1. stupni předat, je také schopnost diskutovat, komunikovat, vyjadřovat svůj názor a umět říct ne. Důležité je také ukázat žákům, jak je možné aktivně trávit svůj volný čas. Cílem tohoto snažení je také dovést žáky k přesvědčení, že normální je neriskovat své zdraví, nekouřit, neopíjet se, neužívat psychotropní omamné látky, chovat se k sobě slušně a navzájem si pomáhat. To vše se musí škola snažit dosáhnout ve spolupráci s rodiči a rodinami žáků.

Dlouhodobé cíle v oblasti primární prevence jsou následující:

1. Ve spolupráci s rodiči a odbornými institucemi formovat žákovu osobnost, která je s ohledem na svůj věk schopna orientovat se v problematice návykových látek, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice, o problematice spojené s užíváním alkoholu a se škodlivými následky kouření (pedagogové, odborné instituce).
2. Vychovávat žáky k odpovědnosti za zdraví své i ostatních (všichni zaměstnanci školy):
 - a) Podporovat pocit spokojenosti a bezpečnosti na půdě školy i mimo ni, zejména prevencí a bojem proti všem formám šikany a vytvářet tak příjemné klima školy (všichni zaměstnanci školy).
 - b) Vést žáky ke správné životosprávě (rodiče, pedagogové, zdravotnické instituce).
 - c) Budovat „bezpečnou“ třídu z hlediska šikany, vrstevnických skupin, rizikového chování, ochrany osobního i školního majetku (třídní učitelé, ostatní pedagogové).
3. Zaměřit se na aktuální multimediální negativní jevy, zejména na kyberšikanu a netolismus. Učit žáky pravidlům chování na internetu a (s ohledem na jejich věk) je seznámit s problematikou sociálních sítí tak, aby si uvědomili, jak snadno jsou veškerá zadaná data zneužitelná a že je třeba osobní data chránit (metodik prevence, metodik a koordinátor ICT, vyučující informatiky, zaměstnanci školy).
4. Naučit žáky pravidlům soužití v moderní společnosti, zbavit je předsudků, rasové nenávisti a intolerance (pedagogové).
5. Nabídnout žákům netradiční aktivity v rámci výuky a zájmové činnosti mimo školu, aby smysluplně nakládali se svým volným časem a vytvářeli si zdravé vztahy se svými vrstevníky.
6. Aktivitami přispívat ke zdravému životnímu stylu. Vytváření pozitivních návyků, znalostí a dovedností v oblasti relaxace, komunikace, rozhodování (pedagogové, vedoucí zájmových kroužků).
7. Naslouchat zdánlivě malicherným problémům typickým pro mladší školní věk a otevřeně se žáky hovořit i na neformální úrovni. Být žákům partnerem a oporou (zaměstnanci školy).
8. Zdůrazňovat vzájemnou úctu. Posilovat třídní kolektivy a důvěru ve třídu (třídní učitelé, ostatní učitelé).
9. Podporovat seberealizaci. Umožnit všem, aby prožili úspěch a upevnili svoje sebevědomí (zaměstnanci školy).
10. Vést žáky ke zvládnutí základních sociálních dovedností, zejména ke slušné komunikaci, ke správnému rozhodování v netypických i v běžných každodenních situacích, k dodržování osobní i duševní hygieny (pedagogové).

11. Informovat žáky a jejich zákonné zástupce o možnostech odborné pomoci v rámci regionu a taktním jednáním je přimět o svých problémech hovořit (ŠPP, třídní učitelé).

1.8 Krátkodobé cíle

1.8.1 Krátkodobé cíle zaměřené na žáky

Prevenzi se v naší škole věnují vyučující v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy, tělesné výchovy, informatiky, českého a cizího jazyka. Cíle MPP se také realizují v třídnických hodinách, ve školní družině, v celoškolských nebo třídních projektech a při besedách s odborníky. Třídnické aktivity se realizují vždy na začátku týdne, první vyučovací hodinu. Mají podobu komunitního kruhu a třídní učitelka zařazuje dle potřeby další aktivity či hry.

Kromě povinného obsahu prevence pro jednotlivé ročníky mohou učitelé v průběhu dle potřeby zařazovat i témata jiná. Vždy je však vhodné konzultovat tento krok se školním metodikem prevence.

Minimální rozsah prevence pro jednotlivé ročníky (inspirováno - Miovský et al., 2015):

1. ročník				
časová dotace	druh prevence	témata	Realizace	Období
	Rozvoj sociálních a osobnostních dovedností	vytváření pravidel třídy, práce s kolektivem, kooperační hry apod.	kdykoliv v průběhu vyučování	v průběhu školního roku; třídní etapová hra – rekreační zařízení Smetanova Lhota (červen)
1	Záškoláctví	povinná školní docházka, povinnosti žáků, školní řád, omlouvání absencí	český jazyk, prvouka	září
1	Rizikové sporty a doprava	dopravní výchova – bezpečnost chodců na silnici, pravidla silničního provozu, dopravní značky, přecházení vozovky, „Vidět a být viděn“	tělesná výchova, prvouka	září
1	Kyberbezpečnost	Bezpečné zacházení s mobilním telefonem	prvouka	leden

2. ročník

časová dotace	druh prevence	témata	realizace	období
	Rozvoj sociálních a osobnostních dovedností	vytváření pravidel třídy, práce s kolektivem, kooperační hry apod.	kdykoliv v průběhu vyučování	v průběhu školního roku; třídní etapová hra – rekreační zařízení Smetanova Lhota (červen)
1	Záškoláctví	povinná školní docházka, povinnosti žáků, školní řád, omlouvání absencí	český jazyk, prvouka	září
1	Rizikové sporty a doprava	dopravní výchova – bezpečnost chodců na silnici, pravidla silničního provozu, dopravní značky, přecházení vozovky, „Vidět a být viděn“	tělesná výchova, prvouka	září
2	Šikana, agrese	správné chování, kamarádství	prvouka, projekt	květen
2	Prevence v adiktologii	prevence užívání alkoholu a kouření	prvouka	květen
1	Týrání a zneužívání	Slabikář dětských práv	prvouka	únor
1	Kyberbezpečnost	bezpečné zacházení s mobilním telefonem	prvouka	leden

3. ročník

časová dotace	druh prevence	Témata	realizace	období
	Rozvoj sociálních a osobnostních dovedností	vytváření pravidel třídy, práce s kolektivem, kooperační hry apod.	kdykoliv v průběhu vyučování	v průběhu školního roku; třídní etapová hra – rekreační zařízení Smetanova Lhota (červen)
3	Šikana a agrese	vysvětlení pojmu, jak se bránit, na koho se obrátit kyberšikana	český jazyk, prvouka informatika	1. pololetí
2	Rizikové sporty a doprava	dopravní výchova – cyklisté, bezpečnost na silnici, pravidla silničního provozu, dopravní značky, správná výbava cyklisty, „Vidět a být viděn“	tělesná výchova, prvouka	listopad
1	Rasismus, xenofobie	předsudky, stereotypy, lidská práva	prvouka, projekt <i>Cesta do stokorcového lesa</i>	listopad, prosinec
2	Prevence v adiktologii	prevence užívání alkoholu a kouření	Prvouka	2. pololetí
2	Poruchy příjmu potravy	problematika špatného stravování a poruch příjmu potravy	prvouka	květen
2	Kyberbezpečnost	bezpečné chování na internetu	prvouka	duben

4. ročník

časová dotace	druh prevence	témata	realizace	Období
---------------	---------------	--------	-----------	--------

	Rozvoj sociálních a osobnostních dovedností	vytváření pravidel třídy, práce s kolektivem, kooperační hry apod.	kdykoliv v průběhu vyučování	v průběhu školního roku; třídní etapová hra – rekreační zařízení Smetanova Lhota (červen)
1	Sekty	vysvětlení pojmu	vlastivěda	březen
1	Sexuální rizikové chování	období přechodu z dětství do dospívání	přírodověda	jaro
1	Prevence v adiktologii	prevence závislosti na alkoholu	přírodověda	1. pololetí
1	Týrání a zneužívání	práva dětí, video – právo na ochranu proti násilí a ponižování	projekt - Domus – centrum pro rodinu: <i>Práva dětí na křižovatce</i> , www.hlasyledi.cz	1. pololetí
2	Kyberbezpečnost	bezpečnost na internetu, sociální sítě	informatika	1. pololetí

5. ročník

časová dotace	druh prevence	témata	realizace	Období
	Rozvoj sociálních a osobnostních dovedností	vytváření pravidel třídy, práce s kolektivem, kooperační hry apod.	kdykoliv v průběhu vyučování	v průběhu školního roku; třídní etapová hra – rekreační

				zařízení Smetanova Lhota (červen)
3	Šikana a agrese	podpora dobrých vztahů, rozvoj osobnosti kyberšikana – <i>Vím, co může být nebezpečné</i> (www.minimalizacesikany. cz)	přírodověda informatika	září, říjen
3	Rizikové sporty a doprava	rizika extrémních sportů, prevence úrazů	tělesná výchova	leden
1	Rasismus a xenofobie	Evropa v 1. polovině 20. století	vlastivěda	1. pololetí
1	Sexuální rizikové chování	péče o své zdraví, zdravý vývoj jedince	přírodověda	březen, duben
2	Prevence v adiktologii	ochrana zdraví reprodukční zdraví, funkce pohlavního ústrojí, sexuální dozrávání, zásady intimní hygieny...	přírodověda	duben
2	Prevence poruch příjmu potravy	poruchy příjmu potravy	přírodověda	březen
2	Kyberbezpečnost	bezpečnost na internetu, sociální sítě	informatika	1. pololetí

1.8.2 Krátkodobé cíle zaměřené na rodiče a veřejnost

1. V průběhu prvního čtvrtletí školního roku seznámí ředitelka školy a metodik prevence všechny zákonné zástupce se školním řádem, vnitřním řádem ŠD a s minimálním preventivním programem. Všichni zákonní zástupci také obdrží všechny důležité kontaktní údaje na školu a její zaměstnance (aktuální webová adresa, e-mailové adresy učitelů, vedení školy, metodika prevence, telefonní kontakty). Nelze spoléhat jen na to, že jsou kontaktní informace vyvěšeny na webu a na nástěnce.
2. Všichni zákonní zástupci získají přístupové údaje do aplikace Bakaláři.
3. Vyučující prvouky zapojí do výuky rodiče žáků a požádá je, aby seznámili žáky se svým povoláním. Na konci školního roku učitelka vyhodnotí, kolik rodičů se podařilo zapojit.
4. Nadále platí cíl z loňského roku pokračovat v činnosti Babince, klubu maminek, tatínků a přátel školy. Klub se již tradičně zapojuje do činnosti školy, například do mimoškolních aktivit jako je Vánoční zpívání a Dětský den. Na těchto akcích se prodávají výrobky žáků a jejich rodičů. Zisk

z prodeje je vždy poukázán na konto nadace Dobrý anděl. Žáci školy se tak učí pomáhat potřebným.

5. V průběhu školního roku se budou konat tradiční aktivity určené pro žáky a jejich rodiče – Podzimní hrátky, Vánoční besedování, a Dětský den. Cílem školy je rozšířit nabídku setkání o Jarní piknik plný her a soutěží.
6. Škola se zapojí do celostátní akce Pěšky do školy, jejíž cílem je zvýšit počet dětí, které se pravidelně dopravují do školy pěšky. Ačkoliv jsou naši žáci přímo z obce, mnoho z nich v současnosti vozí do školy rodiče. Výzva Pěšky do školy se uskuteční v týdnu od 14. do 18. září 2026.

1.8.3 Krátkodobé cíle zaměřené na zaměstnance školy

1. Všichni pracovníci školy budou v průběhu září 2026 prokazatelně seznámeni s minimálním preventivním programem na daný školní rok.
2. Metodik prevence se zúčastní alespoň jednoho školení zaměřeného na prevenci rizikového chování.
3. Za účelem upevňování a rozvoje pozitivních vztahů se již tradičně budou pracovníci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí) scházet 1x za dva měsíce na společných neformálních setkáních či kulturních akcích.
4. Metodik prevence bude dál mapovat vnější zdroje pomoci a navazovat vztahy se širším spektrem organizací.

1.9 Legislativa

Minimální preventivní program školy vychází z níže uvedených předpisů:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona
- Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Vyhláška č.48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků, studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a studentů mimořádně nadaných
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 22294/2013-1 k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 21149/2016 k prevenci a řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí – žáků ve školských zařízeních zřizovaných MŠMT č.j. 37 014/2005-25
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 14 423/99-22 k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
- Školní řád ZŠ a MŠ Osek, Osek 200

Příloha č. 1 - Preventivní program proti šikanování

2.1 Úvod

Preventivní program proti šikanování je součástí Minimálního preventivního programu školy a slouží k vytvoření bezpečného prostředí ve škole. Je zaměřen především na prevenci šikany a stanovuje postup školy při řešení šikanování. Preventivní program proti šikanování je určen všem zúčastněným, tedy žákům, zaměstnancům školy a zákonným zástupcům žáků. Na začátku každého školního roku jsou se zněním tohoto programu seznámeni žáci školy i jejich rodiče.

2.2 Šikana a její charakteristika¹

1. **Šikanování** je jakékoliv chování, jehož záměrem je **ublížit, ohrožit nebo zastrašovat** žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky, například bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí apod., ale i útoky v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování.
2. **Kyberšikana** je jednou z forem **psychické šikany**. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, jejichž cílem je někoho záměrně ohrožit nebo mu ublížit. Podobně jako u klasické šikany jde o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou.
3. **Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování.** Jakmile se žák nemůže nebo nedokáže škádlení bránit, cítí se bezradný a bezmocný, ovšem škádlení nebo agrese pokračuje, přerůstá toto chování v šikanu
4. **Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování.**
5. Mezi typické znaky šikanování patří:
 - **záměrnost**
 - **cílenost**
 - **opakování (není ovšem podmínkou)**
 - **nepoměr sil**
 - **bezmocnost oběti**
 - **nepříjemnost útoku**
 - **samoúčelnost agrese**

¹ Kolář M.: *Nová cesta k léčbě šikany*. Portál, Praha 2011.

2.3 Legislativa

- Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- Metodické doporučení MŠMT ČR č.j.: 21291/2010-18 k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 21149/2016 k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 37014/2005-25 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí – žáků ve školských zařízeních zřizovaných MŠMT
- Minimální preventivní program ZŠ a MŠ Osek
- Školní řád ZŠ a MŠ Osek
- Krizový plán ZŠ a MŠ Osek

2.4 Cíl preventivního programu proti šikanování

Naše škola se ve svém školním vzdělávacím programu Společně poznáváme svět zavazuje: „...vytvářet pro děti podnětné prostředí plné důvěry, vzájemného respektu a úcty“. Cílem tohoto programu je tedy rozvíjet a udržovat ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, v němž se naši žáci nebojí uplatňovat své právo na vzdělání, na názor, na rozvoj svých vědomostí a dovedností. Z toho důvodu klademe důraz na dobré školní a třídní klima, na rozvoj komunikace a mezilidských vztahů a na otevřenost a důvěru mezi všemi účastníky výchovně vzdělávacího procesu.

Ačkoliv se šikana na naší škole ještě nikdy neobjevila, neznamená to, že by se to nemohlo stát někdy v budoucnosti. Proto je naším úkolem minimalizovat možnost jejího výskytu a školní program proti šikanování je nejúčinnějším způsobem, jak žáky před šikanou ochránit.

2.5 Preventivní aktivity proti šikaně

2.5.1 Preventivní činnost – zaměření na zaměstnance školy

Aby škola mohla účinně bojovat proti vzniku šikany a v případě výskytu ji úspěšně zastavit, je třeba plnit následující požadavky na zaměstnance školy.

- Ředitel školy je orientován v metodice, organizaci a právní problematice šikanování. Jedině tak může vytvářet příznivé podmínky pro vyškoleného odborníka na řešení šikany a podporovat rozvoj preventivního programu proti šikaně.
- Škola má vyškoleného jednoho odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany – školního metodika prevence. Pracovník pověřený řešením umí kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany a rozhodnout, zda řešení zvládne škola sama nebo zda si na pomoc povolá odborníka. Školní poradenské pracoviště pak spolupracuje s PPP, SVP a dalšími organizacemi a institucemi při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne.
- Škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí a žáků před šikanou.

- Škola má ve školním řádu zařazen kategorický zákaz chování majícího charakter šikanování a opatření, která se k tomuto závažného porušení školního řádu váží.
- Škola má ve školním řádu zpracovaná pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů během vyučování, o přestávkách a v prostorách školy. Zároveň má také stanovena kázeňská opatření při nedodržování těchto pravidel.
- Ředitel školy zajišťuje v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách, na vytipovaných rizikových místech a v prostorách školy.
- Ve třídě jsou nastavena třídní pravidla, na jejichž tvorbě a dodržování se spolu s učiteli podílejí sami žáci.
- Škola usiluje o včasné odhalení šikany a má tedy nastavený funkční systém vzájemné komunikace mezi pedagogy tak, aby byl pedagog vždy včas informován o tom, jaká atmosféra vládne v jeho třídě.
- Škola zajistí informovanost všech svých zaměstnanců o tom, co je a co není šikanování, jak se zachovat ve chvíli, kdy je žák nebo pedagog ohrožován agresory, a kam se může obrátit o pomoc.
- Žáci, pedagogové i rodiče jsou srozumitelnou formou informováni o tom, na koho se mají obrátit a jak a komu je možné si stěžovat, pokud nejsou spokojeni s postupem pedagoga nebo školy.

Plán preventivních aktivit – zaměstnanci školy		
období	realizace	zodpovídá
SRPEN, ZÁŘÍ	Seznámení zaměstnanců školy s evaluací MPP za minulý rok a s novým MPP; upozornění na možná rizika; seznámení se správným postupem při řešení šikany	metodik prevence, ředitel školy
v průběhu školního roku; dle potřeby	Pravidelné informování zaměstnanců školy o situaci ve škole; náměty do třídnických hodin; nabídky školení v rámci prevence	metodik prevence, ředitel školy

Aby byla prevence šikanování efektivní, má škola povinnost vytvářet a udržovat bezpečné prostředí proto musí:

- podporovat solidaritu a toleranci
- podporovat vědomí sounáležitosti
- posilovat a vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- podporovat a rozvíjet spolupráci mezi žáky a rozvíjet jejich vzájemný respekt
- rozvíjet jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince

Všichni pedagogové, zvláště třídní učitelé, jsou odpovědní za vytváření zdravého klimatu třídy, a proto jsou povinni:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi
- jednat s dětmi jako s partnery

- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejní k projevům agresivity
- informovat děti i rodiče na koho se mohou obrátit v případě problémů – na třídního učitele, výchovného poradce, vedení školy, linku důvěry apod.
- rozvíjet své kompetence a každé 2-3 roky absolvovat příslušná školení

Ve školním řádu jsou jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.

2.5.2 Preventivní činnost – zaměření proti vzniku šikany mezi žáky

Žáci jsou s problematikou týkající se šikany a jejího předcházení seznamováni v průběhu školního roku na třídních schůzkách i na společných setkáních v komunitním kruhu. Preventivní témata a poučení o bezpečnosti před začátkem prázdnin a dnů volna se probírají v jednotlivých předmětech a na třídnických hodinách.

Plán preventivních aktivit – žáci 1. a 2. ročníku		
období	realizace	zodpovídá
ZÁŘÍ	Seznámení žáků se školním řádem a s preventivním programem školy – vysvětlení rozdílu mezi pojmem šikana a šikádlení	třídní učitel, metodik prevence, ředitel školy
ZÁŘÍ + v průběhu školního roku	Úvodní hodiny – pravidla třídy, aktivity napomáhající utváření dobrého kolektivu třídy	třídní učitel
v průběhu školního roku	Sledování situace a vztahů ve třídě – v případě potřeby třídní učitel ve spolupráci s metodikem prevence provede sociometrické šetření. Všechny změny v klimatu třídy hlásí třídní učitel metodikovi prevence, ten informace zpracovává.	metodik prevence, třídní učitel
v průběhu školního roku	rozvíjení sociálních vztahů ve třídě (hry, aktivity...)	třídní učitel, metodik prevence
2. pololetí	Lidská práva, násilí, šikana – v hodinách prvouky	učitel prvouky, metodik prevence
ČERVEN	Upevňování školního kolektivu	4.denní etapová hra – rekreační zařízení Smetanova Lhota

Plán preventivních aktivit – žáci 3., 4. a 5. ročníku		
období	realizace	zodpovídá
ZÁŘÍ	Seznámení žáků se školním řádem a s preventivním programem školy –	třídní učitel, metodik prevence, ředitel školy

	vysvětlení rozdílu mezi pojmem šikana a škádlení	
ZÁŘÍ + v průběhu školního roku	Úvodní třídnické hodiny – pravidla třídy, aktivity napomáhající utváření dobrého kolektivu třídy	třídní učitel
v průběhu školního roku	Sledování situace a vztahů ve třídě – v případě potřeby třídní učitel ve spolupráci s metodikem prevence provede sociometrické šetření. Všechny změny v klimatu třídy zaznamenává třídní učitel do měsíčního výkazu a předává metodikovi prevence ke zpracování.	metodik prevence, třídní učitel
v průběhu školního roku	rozvíjení sociálních vztahů ve třídě (hry, aktivity...)	třídní učitel, metodik prevence
1. pololetí	Témata šikany a kybersikany v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy nebo informatiky	učitel daného předmětu, metodik prevence (případně pověřený externí pracovník)
ČERVEN	Upevňování školního kolektivu	4.denní etapová hra – rekreační zařízení Smetanova Lhota

2.5.3 Preventivní činnost – zákonní zástupci

Ne ve všech dětských kolektivech se vyskytuje šikana, ovšem zároveň nelze nikde zaručit, že se něco takového nemůže nikdy stát. Zkušenosti jsou takové, že pokud se dítě setká se šikanou, stane se její obětí, dojde u něho ke změnám v chování. A právě rodič může být první, kdo si takových změn všimne. Zákonní zástupci žáků školy jsou tedy vždy na začátku školního roku při seznamování s MPP školy a s Preventivním programem proti šikaně upozorňováni na tuto skutečnost a jsou nabádáni, aby si všímali následujících projevů chování:

- Za dítětem nechodí domů žádní kamarádi ani spolužáci.
- Dítě nechodí na návštěvu k jiným dětem.
- Nemá žádného kamaráda, se kterým by chodilo ven, trávalo volný čas, bylo v kontaktu apod.
- Ráno před odchodem do školy se u něho najednou projevuje nechuť jít do školy, zvláště, když dříve do školy chodilo rádo.
- Odkládá odchod do školy, projevuje se u něho neklid, hledá záminky, jak se vyhnout školní docházce.
- Žádá o dovoz a odvoz autem, střídá různé trasy cesty do školy, vyhýbá se té nejkratší.
- Ze školy se vrací často hladové (agresori mu berou svačinu, popřípadě peníze).
- Ze školy se vrací nápadně neupravené, špinavé, odřené. Důvody takového stavu obvykle nedokáže uspokojivě vysvětlit.
- Nezvykle často ztrácí své osobní věci, nebo je přináší domů poškozené.
- Často žádá o peníze a udává nevěrohodné důvody.
- Krade doma peníze nebo odnáší různé věci.
- Bývá smutné či apatické. Odmítá se svěřit s tím, co je trápí.
- Nemá chuť k jídlu, ačkoliv dříve jedlo dobře.
- Špatně usíná, spí neklidně. Křičí ze spaní.

- Ztrácí zájem o učení, je nesoustředěné, i když dříve zvládalo učení bez problémů.
- Objevují se nápadné výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo k jiným dětem, popřípadě projevuje zlobu vůči rodičům nebo jiné blízké osobě.
- Stěžuje si na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, popřípadě ráno zvrací, má průjem, snaží se zůstat doma.
- Zdravotní potíže může přehánět, případně i simulovat.
- Je nezvykle často regulérně nemocné.

Zároveň škola žádá rodiče, aby v případě zjištění takových příznaků nebo změn v chování vždy své dítě vyslechli, podpořili je a vyjádřili svou důvěru. Je zároveň důležité kontaktovat třídního učitele, metodika prevence nebo ředitele školy a domluvit se na dalším společném postupu.

Plán preventivních aktivit – zákonní zástupci		
období	realizace	zodpovídá
ZÁŘÍ, ŘÍJEN	Seznámení zákonných zástupců s vyhodnocením MPP za minulý rok a s novým MPP	metodik prevence, ředitel školy
v průběhu školního roku	Pravidelně aktualizované informace pro rodiče na preventivní nástěnce, na webových stránkách školy, mailem...	metodik prevence, ředitel školy
v průběhu školního roku	Třídní schůzky (tripartity) – informace o klimatu ve třídě, o postupu školy apod. Konzultace dle potřeby.	metodik prevence, třídní učitelé

2.6 Základní postup při řešení šikany²

Školní šikanování je ve své podstatě nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj. První stádium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima dělat si „legrácky“. Pak to ale jde dál a skupina si najde jakéhosi otloukánka. Třetí stádium už je klíčové, kdy se oddělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stádiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

Přehled charakteristik jednotlivých stádií šikany:

1. ZROD OSTRAKISMU – mírné, převážně psychické formy násilí; okrajový člen skupiny se necítí dobře, ostatní ho odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho...
2. FYZICKÁ AGRESE A PŘITVRZOVÁNÍ MANIPULACE –v zátěžových situacích slouží odstrkování jedinci ve skupině jako hromosvod; spolužáci si na nich odreagovávají své nepříjemné pocity

² viz také Krizový plán školy

3. **VYTVOŘENÍ JÁDRA** – vytvoření skupiny agresorů, kteří spolu začnou spolupracovat; systematicky šikanují nejvhodnější oběti
4. **VĚTŠINA PŘIJÍMÁ NORMY** – normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem; i mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě a aktivně se účastní na týrání spolužáka
5. **TOTALITA** – násilí jako normu přijímají všichni členové třídy

Právě s ohledem na odlišnosti jednotlivých stádií má škola k dispozici dva různé scénáře postupu při zjištění šikany.

2.7 Postup při zjištění šikany v 1. a 2. stádiu a na počátku 3. stádia

JAKMILE KDOKOLIV ZE ZAMĚSTNANCŮ ŠKOLY ZJISTÍ INFORMACE O POČÁTEČNÍ ŠIKANĚ NEBO O JINÉM AGRESIVNÍM CHOVÁNÍ, JE POVINNEN POSTUPOVAT NÁSLEDOVNĚ:

1. **Neprodleně oznámit skutečnost metodikovi prevence.**
2. **Následuje schůzka metodika prevence, třídního učitele, ředitele školy a svědků z řad zaměstnanců**, na níž jsou domluveny další kroky.
3. **Metodik prevence, třídní učitel a ředitel školy, který má také funkci výchovného poradce, provedou individuální rozhovory nejdříve s informátory, pak s obětí.**
 - Zajistit ochranu oběti šikany.
 - Nesmí dojít k přímé konfrontaci pachatele a oběti.
 - O probíhajících rozhovorech nesmí vědět ostatní žáci – ochrana oběti před pomstou agresora.
 - Vše je třeba zaznamenat.
 - Zjistit: kdo je oběť, kdo je agresor (a kolik jich je), kdo je iniciátor, co, kdy a kde agresori obětí dělali, k jak vážným projevům šikany došlo, jak dlouho šikana trvá
4. **Kontaktovat rodiče případné oběti.** Konzultovat s nimi možný výskyt nepřímých projevů šikany.
5. **Provést rozhovory s důvěryhodnými svědky.**
6. **Provést rozhovory s agresorem/agresory.** Pokud je agresorů více, je možné je společně konfrontovat.
7. **Realizace vhodné metody.** a) metoda usmíření, b) metoda vnějšího nátlaku
8. **Telefonické oznámení o situaci rodičům agresorů** – ředitel školy. Následuje výchovná komise (pracovníci ŠMP a rodiče agresora).
9. **Individuálně pozvat rodiče oběti šikany.** Seznámit je se situací a s řešením, ke kterému škola došla.
10. **Potrestání agresora podle sankčního řádu školy/ krizového plánu.**
11. **Práce se třídou, ve které k šikaně došlo** - třídní učitel, metodik prevence, v případě potřeby také psycholog nebo externí pracovník specializovaný na selektivní nebo indikovanou prevenci.
12. **Třídu i nadále sledovat.**

2.8 Postup při zjištění šikany ve 3.-5. stádiu

Pomoc u pokročilé šikany s neobvyklou formou – tzv. výbuchu skupinového násilí nebo také školního „lynčování“ má charakter krizového scénáře. V tomto případě nelze čekat na odborníka – specialistu, protože oběti jsou ohroženy na zdraví nebo dokonce na životě a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Jedná se o případ šikany, kdy dochází k trestnému činu (provinění) nebo se jedná o podezření na takovýto trestný čin (provinění). Škola není schopna tuto situaci vyřešit sama. Je nutná spolupráce specializovaných institucí a policie.

POKUD JE ZAMĚSTNANEC ŠKOLY SVĚDKEM ŠIKANY VE STÁDIU 3-5 NEBO JINÉHO AGRESIVNÍHO CHOVÁNÍ, JE POVINEN POSTUPOVAT V NÁSLEDUJÍCÍCH KROCÍCH:

1. **Zvládnutí vlastního šoku** – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. **Bezprostřední záchrana oběti** (první pomoc, přivolání záchranné služby...), **zastavení skupinového násilí** (oddělení agresorů)
3. **Kontaktovat metodika prevence a informovat vedení školy:** Vedení školy neprodleně informuje o události rodiče oběti a domluví se s metodikem prevence na dalším postupu.
4. **Zabránit domluvě na křivé výpovědi** (dozor pedagogů nebo jiných dospělých osob; oddělení agresorů, zajistit dozor u všech skupin a nevyslýchat!)
5. **Pokračující pomoc oběti** (přivolání lékaře apod.)
6. **Oznámení policii** - současně je třeba navázat kontakt se specialistou na šikanování a informovat rodiče
7. **Vlastní vyšetřování:**
 - rozhovor s obětí a informátory
 - nalezení nejslabších článků nespolečenských svědků
 - individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
 - rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory
 - Nikdy nekonfrontovat agresory s oběťmi!
8. **Spolupráce s dalšími institucemi**
9. **Potrestání agresora a další práce s agresorem**
10. **Práce se třídou nebo skupinou, ve které k šikaně došlo**

2.9 Postup při zjištění šikany vůči učiteli

- Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Nikdy nejde o individuální záležitost konkrétního učitele, kterou by si měl vyřešit on sám.
- Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.
- Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel x žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.
- Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.
- Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické

schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě.

- Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pocítuje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí.
- Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

2.9.1 Prevence šikany zaměřené na učitele

- **celoškolní přístup** – platí doporučení pro vytváření a udržování bezpečné školy; dobré sociální klima, uvědomění si rizika výskytu šikany učitele ve škole, otevřené odmítání takového chování
- **vedení školy** – vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru
- **jasně stanovený postup školy** – při podezření na výskyt šikany vůči své osobě nebo vůči kolegovi je pedagog povinen oznámit tuto situaci vedení školy, které rozhodne o dalším postupu
- **pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě** – na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování, vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, vyhýbá se konfrontačnímu tónu
- **pedagog posiluje zapojení žáků do výuky** – dává jim na výběr, činí výuku pro žáky zajímavou, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout
- **pedagog očekává úspěch od všech žáků** – staví na silných stránkách žáka, neponižuje a nezesměšňuje žáka před třídou, při hodnocení žáka zachová jeho důstojnost
- **Pedagog si všímá změn v náladě, emocích a v chování žáků** a včas na ně reaguje.
- **Problémy neřeší sám**, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy

2.9.2 Řešení šikany zaměřené na učitele

PEDAGOG, KTERÝ ČELÍ ŠIKANĚ ZE STRANY ŽÁKA, JE V DANÉ SITUACI V POZICI OBĚTI, KTERÁ BY NEMĚLA ZŮSTAT V SITUACI SAMA, ALE MĚLA BY VYHLEDAT POMOC OSTATNÍCH. JE ZAPOTŘEBÍ, ABY ŠKOLA NEOČEKÁVALA A NEVYŽADOVALA, ABY TAKOVOU SITUACI ŘEŠIL PEDAGOG SÁM.

- V případě potíží se pedagog obrátí na školní poradenské pracoviště nebo vedení školy.
- Škola podporuje své pedagogy, zajistí jejich bezpečí a řeší vzniklou situaci.
- **Je zapotřebí zajistit bezpečí pro ohroženého pedagoga.** V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem si pedagog zajistí bezpečí sám (odejde ze třídy, přivolá pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy o zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě.

- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že **pedagog byl vystaven traumatickému zážitku**. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe příznaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechuť k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- **Šikana pedagoga bývá často spojena se šikanou mezi žáky**. Škola proto zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- **Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.**
- V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

2.10 Ohlašovací povinnost školy

Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu **pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.**

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství
- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo při poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona, dle něhož mají zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte či žáka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání). Skutečnost, že dítě někoho šikanovalo nebo bylo šikanováno, lze chápat jako významnou skutečnost, která v průběhu vzdělávání nastala
- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů); v případě šikany se jedná o všechny případy, které školy oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

Z hlediska zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), **může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění** (dále jen „trestných

činů“). Proviněním se rozumí trestný čin spáchaný mladistvým - § 6 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže):

- * vydírání § 175 TZ,
- * omezování osobní svobody § 171 TZ,
- * zbavení osobní svobody § 170 TZ,
- * útisku § 177 TZ,
- * těžkého ublížení na zdraví podle § 145, ublížení na zdraví § 146 TZ, § 146a TZ,
- * vraždy § 140 TZ,
- * loupeže § 173 TZ,
- * krádeže § 205 TZ,
- * násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 TZ,
- * poškození cizí věci § 228 TZ,
- * znásilnění § 185 TZ,
- * kuplířství § 189 TZ,
- * pohlavního zneužití § 187 TZ, apod.
- * nebezpečné vyhrožování § 353 TZ,
- * nebezpečné pronásledování § 354 TZ,
- * mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149 TZ.

Kyberšikana obdobně jako školní šikana sice není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů:

- * nebezpečné pronásledování (stalking, § 354 TZ) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pociťuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých;
- * účast na sebevraždě (§ 144 TZ) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem vyvolat u ní rozhodnutí k sebevraždě;
- * porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 TZ) – např. „odposlech“ odesílaného e-mailu;
- * porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 TZ), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti;
- * pomluva (§ 184 TZ) – např. vytvoření webových stránek zesměšňujících oběť.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřizování (§ 366 TZ) či schvalování trestného činu (§ 365 TZ), v krajním případě i podněcování (§ 364 TZ).

Příloha č. 2 - Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků

3.1 Úvod

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Při řešení školních neúspěchů je nutná úzká spolupráce pedagogických pracovníků, zákonných zástupců a žáka samotného. Často je nutná i konzultace s odborníky.

Strategie přecházení školní neúspěšnosti vychází z Vyhlášky č. 27/2016 Sb. A jejím cílem je vyhledávání potenciálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní neúspěšnosti.

3.2 Příčiny školní neúspěšnosti

6. **osobnost** dítěte – snížená inteligence, nedostatečná paměť, nízká odolnost vůči zátěži, emoční labilita, nízká sebedůvěra, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotné komplikace žáka
7. **rodina** – nepodnětné rodinné prostředí, rozdílné osobnostní a sociální podmínky života v rodině, nesprávné typy výchovy, složitá rodinná situace
8. **nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole** – malá aktivizace žákovy osobnosti ve vyučování, nedostatečná motivace, nerespektování vývojových hledisek a principů pedagogické práce, špatné vztahy mezi učitelem a žákem, popřípadě mezi žákem a spolužáky, konflikty ve spolupráci školy s rodinou, špatná docházka do vyučování

3.3 Doprovodné jevy školní neúspěšnosti

1. **neurotické příznaky** – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie
2. **poruchy chování** – záškoláctví, útěky ze školy nebo z domova
3. **obranné mechanismy** – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

3.4 Postoj dítěte a rodičů ke školní práci

Velmi důležitou roli hraje také postoj dítěte i rodičů ke škole a školní práci. Tento postoj závisí především na dobré motivaci a zvyšování sebedůvěry dítěte. Postoj žáka ke škole dále ovlivňují i dílčí úspěchy a neúspěchy ve vzdělávacím procesu. Žáci, kteří pracují pod úrovní svých schopností a bez zvýšeného vlastního úsilí, nejsou motivováni k lepším výsledkům a bývají ve škole nespokojeni.

Neúspěch může být u žáka podnětem k většímu úsilí a snaze o zlepšení výsledků. Pokud jsou však neúspěchy příliš časté, motivace žáka se rychle snižuje.

3.5 Předcházení školní neúspěšnosti ze strany školy

3.5.1 Motivace a zvyšování sebedůvěry

- klademe na žáka přiměřené nároky
- zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky
- oceňujeme jeho jedinečnost
- umožňujeme žákům vyslovovat vlastní názory
- podporujeme aktivitu žáků
- pomáháme žákům a radujeme se z jejich úspěchů
- rozvíjíme u žáků empatii
- vyhýbáme se negativnímu srovnávání

3.5.2 Pedagogičtí pracovníci

- znají žakovy vzdělávací možnosti a jsou s žákem v pravidelném kontaktu
- mají přehled o úrovni vědomostí a dovedností žáka
- spolupracují s třídním učitelem
- znají příčiny žakových nedostatků při plnění školních povinností
- znají žakovo rodinné zázemí a jeho zdravotní stav
- stanovují pravidla vzdělávacího procesu a způsoby hodnocení v daném předmětu
- efektivně podporují žáka a motivují jej ke školní práci
- nabízejí žákům a jejich zákonným zástupcům možnost konzultací

3.6 Řešení školní neúspěšnosti

Na prvním místě je nutné odhalit konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Kvalitní pedagogická, speciálně-pedagogická a případně psychologická diagnostika umožní škole nastavit vhodná opatření. Je nutné reagovat včas, aby žák byl schopen zastavit pokles výkonu a případně pracovat opět úspěšně. Zároveň je nedílnou součástí řešení zvýšená spolupráce se zákonnými zástupci žáků.

3.6.1 Postup při řešení školní neúspěšnosti

- 1) Po prvním čtvrtletí třídní učitelé informují rodiče o neprospěchu jejich dítěte.
- 2) Žákovi i jeho rodičům je nabídnuta individuální konzultace s výchovným poradcem, diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebního stylu).
- 3) Pokud se situace nezlepšuje a individuální podpora selže, je žákovi nabídnut podpůrný plán. Podpůrný plán pro neprospívající žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným.
- 4) Třídní učitel vypracuje plán pedagogické podpory, zkonzultuje ho s výchovným poradcem a seznámí s ním ostatní vyučující. Plán je založen na individuálním přístupu k žákovi (přiměřená

časová dotace k vypracování úkolů, ověření pochopení zadání úlohy, poskytování zpětné vazby, preferování ústní formy ověřování znalostí, zadávání vhodných cvičení k zopakování a upevnění učiva apod.)

- 5) Pokud žák zamešká více než 100 hodin výuky, svolá školní poradenské pracoviště jednání s rodiči. Na schůzce se dojedná podpora žákovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace apod.)
- 6) V případě přetrvávajících obtíží je zákonným zástupcům doporučena návštěva odborného pracoviště – PPP, SPC apod. V případě potřeby jsou žákovi poskytnuta potřebná podpůrná opatření (individualizace, reedukace, pedagogická intervence, pomoc asistenta pedagoga, zohlednění obtíží, úprava metod a forem výuky apod.)
- 7) Škola vždy úzce spolupracuje s rodiči, pravidelně (během třídních schůzek a konzultací) je informuje o výsledcích výchovně vzdělávacího procesu a zároveň sleduje plnění žákovy domácí přípravy.
- 8) Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena třídním učitelem.

3.6.2 Možná opatření volená na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáka

- 1) **Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění** – kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení PPP nebo SPC, vytvoření IVP
- 2) **Odchytky v celkové úrovni inteligence** – žákovi bude na základě doporučení PPP nebo SPC stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno dle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace – zažít úspěchu, možnost opravit si známku, individuální přístup
- 3) **Žáci sociálně znevýhodnění** – motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k počítači a internetu ve škole
- 4) **Žáci s vysokou absencí** – jsou velmi často ohroženi školní neúspěšností – včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky, plán dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace s žákem i rodiči, dohoda s rodiči na zvýšeném dohledu nad žákem

3.6.3 Podpůrné formy a metody práce

- **Podpůrný studijní plán** – tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním)
- **Zadávání pravidelných úkolů** – vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, zadání práce pro domácí přípravu, dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- **Možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole** - možnost doučování, individuální konzultace s vyučujícím
- **Užívání podpůrných aktivit** – oznámení písemné práce, diktátu, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- **Používání podpůrných pomůcek** při samostatné práci – přehledy, tabulky, nákresy aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu

- **Individuální práce s žákem** – v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výkladu nového učiva
- **Vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu** - zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností
- **Domluva konzultačních hodin** – kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit
- **Doučování**

Příloha č. 3 - BEZPEČNOSTNÍ A KRIZOVÝ PLÁN

4.1 Úvod

Bezpečnostní a krizový plán školy je dokument obsahující přesný návod, podle něhož škola postupuje při řešení krizových situací ve škole.

Cílem krizového plánu školy je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případě vzniku mimořádné události, dále při závažném porušení školního řádu, při vzniku rizikového chování a dalších událostí, které nejsou běžné a mohou ve škole nastat. Je zde uveden školský preventivní tým školy, který řeší krizový plán školy. Všichni zaměstnanci školy jsou na začátku školního roku proškoleni v bezpečnosti práce a požární ochraně.

Krizový plán je součástí preventivního programu školy. Jeho základem jsou metodické pokyny MŠMT. Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j. 21291/2010–28), dále pak z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Dokument č. j. MŠMT21149/2016) a Metodického doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument č. j. MŠMT-1981/2015–1).

Pokud krizová situace není součástí Krizového plánu postup najdeme v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Preventivní program proti šikanování vychází z těchto dokumentů:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 21149/2016 k prevenci a řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí – žáků ve školských zařízeních zřizovaných MŠMT č.j. 37 014/2005-25
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j.: 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Úmluva o právech dítěte 104/1991 Sb.
- Školní řád ZŠ a MŠ Osek
- Minimální preventivní program ZŠ a MŠ Osek
- Preventivní program proti šikanování ZŠ a MŠ Osek

4.2 Zajištění objektu školy z hlediska bezpečnosti zaměstnanců a žáků

4.2.1 Přístupový systém ve škole

- Přístup žáků, dětí MŠ a jejich rodičů do budovy je umožněn před zahájením vyučování hlavním vchodem – od 6.30. Hlavní vchod je zabezpečen čipovým systémem. Do prvního patra budovy je žákům umožněn vstup v 7.40. Od 7.30 do 8.00 vykonává pověřená osoba u vchodu a v prostorách šatny dohled nad žáky. Budova se uzamyká v 8.00. Po 8.00 jsou žáci, děti MŠ a jejich rodiče, případně návštěvníci školy povinni vstupovat a odcházet ze školy rovněž hlavním vchodem.
- Přístup zaměstnanců školy – zaměstnanci vstupují do budovy pomocí klíče a elektronického čipu, který získají proti podpisu u ředitelky školy. Zaměstnanci, na základě organizačních potřeb školy, mají klíče i od vedlejších vchodů.

- Návštěvníci školy – používají hlavní vchod, po zazvonění školník návštěvu prověří a doprovodí ji na požadované místo. Ostatní vchody a východy, nejsou-li určeny jako únikové, musí být z důvodu zajištění bezpečnosti v průběhu celého dne uzamčeny.

Tabulka přístupových práv

Kategorie	Povolené dveře	Dny
rodiče dětí MŠ	hlavní vchod	pouze ve dnech provozu MŠ
žáci	hlavní vchod	pouze ve dnech vyučování
zaměstnanci	hlavní vchod	kdykoliv
	vedlejší vchody	pouze ve dnech vyučování

4.3 Mimořádné události

Mimořádná událost může vzniknout činností uvnitř organizace, nebo může být oznámena z vnějších zdrojů.

- **Interní** – v případě vzniku jakékoliv mimořádné události (zpravidla požár, výbuch, úraz, vniknutí nepovolané osoby apod.) je zaměstnanec, který ji zjistí, povinen bez zbytečného odkladu toto oznámit ředitelce školy nebo nejvýše postavenému zaměstnanci, který je přítomen.
- **Externí** – v případě přijetí informace z vnějšího zdroje je povinností přijímající osoby zprávu předat oprávněné osobě. Příjem takových zpráv je zpravidla telefonicky, písemně či e-mailem. Pokud se jedná o zprávu anonymní, provede osoba, která ji vyslechla či přečetla, bez zbytečného odkladu přenos informace vedoucímu zaměstnanci. - Současně se o příjmu takové zprávy provede písemný záznam s údaji, kdy byla přijata, kdo ji podával, v kolik hodin byla přijata a tento záznam bude uchován pro další řízení. Záznam se provede na jakýkoliv papír, není předepsán žádný tiskopis. Jde pouze o záznam o přijetí, aby v pozdějším řízení nedocházelo ke zveličování apod.

Interní důležitá čísla:

kancelář ZŠ	730 274 867
ředitelka školy: Mgr. Milada Martínková Smetanová	731 411 934
Kancelář MŠ	730 274 853
vedoucí učitelka MŠ: Jana Křikavová	606 468 512
školník: Jiří Plecítý	606 947 000
vychovatelka školní družiny: Eva Veigendová	723 193 730

- Ředitelka školy na základě vlastního uvážení informuje složky IZS a řídí se jejich pokyny. Ředitelka přijme okamžité rozhodnutí a prostřednictvím technických prostředků nebo jiným způsobem sdělí vzniklou situaci dalším zaměstnancům a osobám zdržujícím se v objektu, a je-li to nutné, nařídí evakuaci objektu.

- Evakuace se vyhlásí akustickým signálem (dálkové ovládání školního alarmu). Pokud by došlo k poruše akustického zařízení, budou pokyny zveřejněny pověřenými osobami voláním nebo mobilními telefony.
- Obsahem hlášení nadřízenému orgánu je především: datum, hodina a místo vzniku mimořádné události, druh, charakter vzniklé mimořádné události, dosud zjištěné následky mimořádné události, počty zraněných, mrtvých či pohřešovaných dětí a zaměstnanců a potřebná již přijatá opatření.

Důležitá krizová telefonní čísla

Integrovaný záchranný systém:	112
Policie ČR	158
Záchranná služba	155
Hasičský záchranný sbor:	150

4.3.1 Evakuace osob při vzniku mimořádné události

Vlastní evakuace se řídí pokyny bezpečnostního a krizového plánu školy a požárního evakuačního plánu, popřípadě dle jiné interní a zveřejněné informace. Evakuované osoby se shromažďují na místě určeném v požárním evakuačním plánu (obecní hřiště). Pokud by došlo k ohrožení vodou apod., budou osoby shromážděny na místě, kde se nepředpokládá dosah vody.

4.3.2 Záchranné práce při vzniku mimořádné události

Vzhledem k tomu, že jsme školským zařízením, je prvotním úkolem zajistit bezpečnost žáků, popřípadě osob se sníženou schopností pohybu nebo orientace. Z tohoto důvodu není ze strany zaměstnanců prováděn žádný úkon směřující k záchranným pracím. Vše směřuje k evakuaci a zajištění bezpečnosti svěřených osob. Je-li to možné, provádí dospělá osoba prvotní zásah, to ale za předpokladu, že nemá v péči svěřené osoby, nebo tyto předala jinému zaměstnanci, který evakuaci dokončí a doprovodí skupinu na místo určené ke shromáždění. Vlastní organizaci záchranných prací zajišťuje ředitelka školy, která spolupracuje s jednotkami IZS.

4.3.3 Příprava k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádné události

Zaměstnanci jsou seznamováni s pokyny pro chování při mimořádných událostech. Tyto informace jsou součástí pravidelného školení o BOZP a PO. Žákům jsou informace předávány průběžně v rámci výuky a v návaznosti na aktuální události.

Způsob zabezpečení školy:

- kontrola vchodů zaměstnanci školy, uzavírání vchodů
- uplatnění dohledu nad žáky dle rozpisu
- uzamčené dveře vedlejších vchodů s výjimkou únikových východů
- zaměstnanci školy mají zakázáno vpouštět do objektu společně s nimi jakoukoliv cizí osobu, tuto osobu musí zastavit, zjistit důvod její návštěvy a informovat nadřízenou osobu

- na začátku i v průběhu školního roku jsou všichni žáci opakovaně poučeni o pravidlech BOZP, včetně zákazu vpouštět do objektu společně s nimi jakoukoliv cizí osobu a o způsobu, jak se zachovat
- pokud dojde i přesto k vniknutí cizí osoby či osob a je důvod domnívat se, že jsou tyto osoby nebezpečné, pak je zaměstnanec, který toto zjistí, povinen neprodleně uvědomit Policii ČR a poté neprodleně oznámit tuto skutečnost nadřízenému zaměstnanci – ředitelce školy, event. osobě, která je pověřena jejím zastupováním. Poté musí vyčkat příjezdu hlídky a zpřístupnit objekt prohlídce.

4.3.4 Možné případy mimořádných událostí

4.3.4.1 Vniknutí cizí osoby či osob do areálu školy

Cizím osobám je vstup do školy umožněn pouze za trvalého doprovodu zaměstnance školy a po ohlášení účelu návštěvy a jména navštívené osoby. V případě, že zaměstnanec školy upozorní zákonný zástupce nebo jím pověřená osoba pro přivádění a vyzvedávání dětí na přítomnost cizí osoby v prostorách školy, zjistí zaměstnanec důvod vstupu této osoby a ihned zajistí trvalý doprovod této osoby až do odchodu ze školy. Všichni zaměstnanci jsou povinni při vstupu do budovy a při jejím opouštění se přesvědčit, zda jsou dveře řádně uzavřeny.

4.3.4.2 Ozbrojený útok

- V případě ozbrojeného útoku dodržujeme pravidlo **3 U: ÚTĚK – ÚKRYT – ÚTOK**
- Je-li to možné, ihned voláme tísňovou linku policie 158.
- Pokud nemůžeme mluvit, pouze vytočíme 158 a necháme zapnutý telefon, aby operátor mohl poslouchat.
- Snažíme se zachovat klid a zabránit panice.
- Je-li to možné, opustíme budovu školy! **Úniková trasa:** vyučující učitelky vyvedou žáky hlavním vchodem ven a budou postupovat dál na shromaždiště k restauraci Slavoj. Shromaždiště musí být mimo dohled útočníka. Trasa není identická s požární evakuační trasou.
- Postupujeme tiše, žáky neinformujeme o napadení – snažíme se předejít panice a telefonování žáků domů. Vyučující má u sebe telefon, aby mohl být informován o dalším postupu – informuje ředitelka školy.
- Pokud není možná evakuace, zůstaneme ve třídě a zabezpečíme se. Za tím účelem jsou v každé učebně k dispozici klíče, jimiž je možné učebnu uzamknout.
- Zamkneme dveře, zabarikádujeme se, ale nezdržujeme se za nimi. Odstoupíme od dveří, stěn a oken. **NEPANIKÁŘÍMEE.** Neděláme hluk, vypneme zvonění na telefonu, rádio, televizi, interaktivní tabuli apod.
- V případě, že je vyučující s žáky na chodbě, snaží se dostat do místnosti a zabezpečit dveře.
- Pomáháme ostatním, snažíme se zabránit, aby se dostali do rizika útoku.
- Pokud potřebujeme o sobě dát zprávu, vyvěsíme do okna sdělení.
- Útěk či evakuace ze zabarikádované místnosti se provádí jen po dohodě s Policií ČR.
- Pomoc zraněným osobám – v každé učebně je k dispozici příruční lékárnička. Pomoc zraněným poskytujeme pouze v případě, že nám nehrozí nebezpečí.

- Nepohybujeme se v blízkosti zraněných osob, které nemůžeme včas dostat do bezpečí.
- Při přímém ohrožení na životě zvážíme možnost zakročit v rámci nutné obrany účinnými prostředky – horká voda, hasicí přístroj, noha od židle apod. **Bráníme se pouze, je-li to nezbytné!!!**
- Po příjezdu policie postupujeme podle jejích pokynů.

4.3.4.3 Teroristický čin – anonymní oznámení o uložení bomby

Pokud bude oznámení o uložení bomby sděleno formou telefonátu, je třeba zapsat znění o umístění a druhu výbušniny. Pokud bude oznámení o uložení bomby sděleno formou písemnosti či elektronicky, písemnost uschováme k dalšímu šetření.

Postup:

- nahlásit událost na linku IZS 112 nebo HZS - 150 nebo Policie ČR – 158
- pokud je bomba v prostorách školy, kde se pohybují osoby, dochází k okamžité evakuaci – evakuace bude provedena stejným způsobem jako při požáru – požární evakuační plán
- podezřelého předmětu se nedotýkat a dodržovat pokyny bezpečnostních složek

4.3.4.4 Náplň praktického cvičení

- prohlídka protipožárních prostředků ve škole – umístění hydrantů, hasicích přístrojů
- únikové východy, cvičný požární poplach, pravidelná cvičná evakuace školy
- činnost učitele, žáků a požární hlídky při vzniku požáru ve škole
- prostředky improvizované ochrany osob
- praktické chování v případě havárie s únikem nebezpečných látek
- poskytování první pomoci (obsah a použití lékárničky, odsun ošetřených)

4.4 Krizový plán – ŠIKANA

Školní šikanování je ve své podstatě nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj. První stádium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima dělat si „legrácky“. Pak to ale jde dál a skupina si najde jakéhosi otloukánka. Třetí stádium už je klíčové, kdy se oddělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stádiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

Přehled charakteristik jednotlivých stádií šikany:

6. ZROD OSTRAKISMU – mírné, převážně psychické formy násilí; okrajový člen skupiny se necítí dobře, ostatní ho odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho...
7. FYZICKÁ AGRESE A PŘITVRZOVÁNÍ MANIPULACE – v zátěžových situacích slouží odstrkování jedinci ve skupině jako hromosvod; spolužáci si na nich odreagovávají své nepříjemné pocity
8. VYTVOŘENÍ JÁDRA – vytvoření skupiny agresorů, kteří spolu začnou spolupracovat; systematicky šikanují nejvhodnější oběti

9. VĚTŠINA PŘIJÍMÁ NORMY – normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem; i mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě a aktivně se účastní na týrání spolužáka
10. TOTALITA – násilí jako normu přijímají všichni členové třídy

Právě s ohledem na odlišnosti jednotlivých stádií má škola k dispozici dva různé scénáře postupu při zjištění šikany.

4.4.1 Postup při zjištění šikany v 1. a 2. stádiu a na počátku 3. stádia

JAKMILE KDOKOLIV ZE ZAMĚSTNANCŮ ŠKOLY ZJISTÍ INFORMACE O POČÁTEČNÍ ŠIKANĚ NEBO O JINÉM AGRESIVNÍM CHOVÁNÍ, JE POVINNEN POSTUPOVAT NÁSLEDOVNĚ:

13. **Neprodleně oznámit skutečnost metodikovi prevence.**
14. **Následuje schůzka metodika prevence, třídního učitele, ředitele školy a svědků z řad zaměstnanců**, na níž jsou domluveny další kroky.
15. **Metodik prevence, třídní učitel a ředitel školy, který má také funkci výchovného poradce, provedou individuální rozhovory nejdříve s informátory, pak s obětí.**
- Zajistit ochranu oběti šikany.
 - Nesmí dojít k přímé konfrontaci pachatele a oběti.
 - O probíhajících rozhovorech nesmí vědět ostatní žáci – ochrana oběti před pomstou agresora.
 - Vše je třeba zaznamenat.
 - Zjistit: kdo je oběť, kdo je agresor (a kolik jich je), kdo je iniciátor, co, kdy a kde agresori obětí dělali, k jak vážným projevům šikany došlo, jak dlouho šikana trvá
16. **Kontaktovat rodiče případné oběti.** Konzultovat s nimi možný výskyt nepřímých projevů šikany.
17. **Provést rozhovory s důvěryhodnými svědky.**
18. **Provést rozhovory s agresorem/agresory.** Pokud je agresorů více, je možné je společně konfrontovat.
19. **Realizace vhodné metody:** . a) metoda usmíření, b) metoda vnějšího nátlaku
20. **Telefonické oznámení o situaci rodičům agresorů** – ředitel školy. Následuje výchovná komise (pracovníci ŠMP a rodiče agresora).
21. **Individuálně pozvat rodiče oběti šikany.** Seznámit je se situací a s řešením, ke kterému škola došla.
22. **Potrestání agresora podle sankčního řádu školy/ krizového plánu.**
23. **Práce se třídou, ve které k šikaně došlo** - třídní učitel, metodik prevence, v případě potřeby také psycholog nebo externí pracovník specializovaný na selektivní nebo indikovanou prevenci.
24. **Třídu i nadále sledovat.**

4.4.2 Postup při zjištění šikany ve 3.-5. stádiu

Pomoc u pokročilé šikany s neobvyklou formou – tzv. výbuchu skupinového násilí nebo také školního „lynčování“ má charakter krizového scénáře. V tomto případě nelze čekat na odborníka – specialistu, protože oběti jsou ohroženy na zdraví nebo dokonce na životě a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Jedná se o případ šikany, kdy dochází k trestnému činu (provinění) nebo se jedná o podezření na takovýto trestný čin (provinění). Škola není schopna tuto situaci vyřešit sama. Je nutná spolupráce specializovaných institucí a policie.

POKUD JE ZAMĚSTNANEC ŠKOLY SVĚDKEM ŠIKANY VE STÁDIU 3-5 NEBO JINÉHO AGRESIVNÍHO CHOVÁNÍ, JE POVINEN POSTUPOVAT V NÁSLEDUJÍCÍCH KROCÍCH:

11. **Zvládnutí vlastního šoku** – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
12. **Bezprostřední záchrana oběti** (první pomoc, přivolání záchranné služby...), **zastavení skupinového násilí** (oddělení agresorů)
13. **Kontaktovat metodika prevence a informovat vedení školy:** Vedení školy neprodleně informuje o události rodiče oběti a domluví se s metodikem prevence na dalším postupu.
14. **Zabránit domluvě na křivé výpovědi** (dozor pedagogů nebo jiných dospělých osob; oddělení agresorů, zajistit dozor u všech skupin a nevyslýchat!)
15. **Pokračující pomoc oběti** (přivolání lékaře apod.)
16. **Oznámení policii** - současně je třeba navázat kontakt se specialistou na šikanování a informovat rodiče
17. **Vlastní vyšetřování:**
 - rozhovor s obětí a informátory
 - nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
 - individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
 - rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory
 - Nikdy nekonfrontovat agresory s oběťmi!
18. **Spolupráce s dalšími institucemi**
19. **Potrestání agresora a další práce s agresorem**
20. **Práce se třídou nebo skupinou, ve které k šikaně došlo**

4.4.3 Postup při zjištění šikany vůči učiteli

- Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Nikdy nejde o individuální záležitost konkrétního učitele, kterou by si měl vyřešit on sám.
- Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.
- Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel x žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.
- Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.
- Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické

schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě.

- Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pocítuje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí.
- Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

PEDAGOG, KTERÝ ČELÍ ŠIKANĚ ZE STRANY ŽÁKA, JE V DANÉ SITUACI V POZICI OBĚTI, KTERÁ BY NEMĚLA ZŮSTAT V SITUACI SAMA, ALE MĚLA BY VYHLEDAT POMOC OSTATNÍCH. JE ZAPOTŘEBÍ, ABY ŠKOLA NEOČEKÁVALA A NEVYŽADOVALA, ABY TAKOVOU SITUACI ŘEŠIL PEDAGOG SÁM.

- V případě potíží se pedagog obrátí na školní poradenské pracoviště nebo vedení školy.
- Škola podporuje své pedagogy, zajistí jejich bezpečí a řeší vzniklou situaci.
- **Je zapotřebí zajistit bezpečí pro ohroženého pedagoga.** V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem si pedagog zajistí bezpečí sám (odejde ze třídy, přivolá pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy o zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že **pedagog byl vystaven traumatickému zážitku**. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe příznaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- **Šikana pedagoga bývá často spojena se šikanou mezi žáky.** Škola proto zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- **Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.**
- V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

4.4.4 Kdy vyrozumět Policii ČR a OSPOD

- Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, bývá to často u pokročilé šikany.
- Jestliže má pedagog podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).
- V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a opakovaně se odmítají zúčastňovat výchovných komisí, je škola povinna vyrozumět OSPOD

4.4.5 Výchovní opatření

O míře výchovných opatření rozhoduje vedení školy ve spolupráci s třídním učitelem a školním poradenským pracovištěm. Možné výchovné prostředky jsou:

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

Krizový plán – KYBERŠIKANA

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrožit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoku pak určuje její závažnost.

4.5 Postup při zjištění kyberšikany

Každé podezření na výskyt daného jevu je třeba oznámit:

- řediteli školy
- školnímu metodikovi prevence a školním poradenskému pracovišti

Školní metodik prevence, třídní učitel, ředitel školy se řídí následovným postupem:

1. Zajistit ochranu oběti. Kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele webových stránek, profilu...atd.
2. Zajistit dostupné důkazy
3. Důkladně vyšetřit (NESMÍ DOJÍT KE KONFRONTACI OBĚTI A AGRESORA) a žádat odbornou pomoc. Vyšetřit všechny souvislosti se zjištěným incidentem.
4. Zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, policie...)
5. Informovat rodiče oběti a rodiče agresora. Poučít rodiče o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespádají do kompetence školy.

4.6 Výchovní opatření

O míře výchovných opatření rozhoduje vedení školy ve spolupráci s třídním učitelem a školním poradenským pracovištěm. Možné výchovné prostředky jsou:

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

Krizový plán – ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní či střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku.

- **Pravé záškoláctví** – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí
- **Záškoláctví s vědomím rodičů** – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti.
- **Záškoláctví s klamáním rodičů** – existují děti, které dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, po které nemohou jít do školy a rodiče jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody, tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů.
- **Odmítání školy** – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže.

5.1 Postup při zjištění záškoláctví

Každé podezření na výskyt daného jevu je třeba oznámit:

- řediteli školy
- školnímu metodikovi prevence a školním poradenskému pracovišti
- příslušnému pracovišti OSPOD, Policii ČR

Postup řešení je následující:

1. rozhovor s dítětem – žákem

- porozumět individualitě dítěte
- je nutné komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování
- hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte
- nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho dítě prožívalo
- zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď
- společně hledat cesty k nápravě
- má-li dítě dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole (tato dobrá vůle nesmí být promarněna)

2. rozhovor s rodiči

- vyjádřit porozumění jejich emocím
- vést je k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování
- vést k porozumění motivace dítěte
- navrhnout, co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace
- na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto
- dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují, případně k hledání dalších možností

5.2 Kdy vyrozumět Policii ČR a OSPOD

- Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka **třídní učitel** formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.
- Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní **výchovnou komisi**. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
- V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací** (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) **orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu**. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.
- Pokud má žák **více zameškaných hodin, které jsou sice omluvené**, ale učitel má podezření na skryté záškoláctví, může tuto informaci konzultovat s OSPODem

5.3 Výchovná opatření

O míře výchovných opatření rozhoduje vedení školy ve spolupráci s třídním učitelem a školním poradenským pracovištěm. Možné výchovné prostředky jsou:

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

Krizový plán – VANDALISMUS

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity. Jedná se buď o významné útoky na věci, které mají za následek jejich úplné zničení (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky...) nebo významné poškození (čmáranice a nápisy na zdech apod.)

Důvody pro takové chování jsou nejrozumnější a pro vypořádání se s jevem je třeba se jimi zabývat v každém konkrétním případě. Jestliže se jedná o záměr a cíl, pak je třeba použít vůči žákyni/žákovi jiné opatření, než když se jedná o snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám nebo o následek šikany, či její doprovodný projev.

Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil. Proto bude po něm škola požadovat náhradu. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, je preferován tento způsob náhrady škody. Případně může škodu nahradit jeho zákonný zástupce.

Pokud vznikne škoda na školním majetku je potřeba sepsat celou záležitost **záznam** (kdo, kdy, kde, jak, proč, čím...). VŽDY JE INFORMOVÁNA ředitelka školy, metodik prevence, třídní učitel, výchovný poradce.

6.1 Kdy vyrozumět rodiče

V případě, kdy způsobená **škoda je nepatrná nebo malá** (dle platného trestního zákoníku činí výše škody nikoliv nepatrné 5.000, - Kč), je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže **dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu**.

V případě škod **většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího** (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) se záležitost **oznamuje rodičům vždy**.

6.2 Kdy vyrozumět Policii ČR

V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Záležitost se ohlašuje také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

6.3 Kdy vyrozumět OSPOD

V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

6.4 Výchovná opatření

O míře výchovných opatření rozhoduje vedení školy ve spolupráci s třídním učitelem a školním poradenským pracovištěm. Možné výchovné prostředky jsou:

1. Napomenutí třídního učitele (drobné poškozování školního majetku)
2. Důtka třídního učitele (jestliže žák i nadále pokračuje ve svém chování nebo se dopustil závažnějšího přestupku)
3. Důtka ředitele školy (jestliže žák pokračuje v přestupcích nebo závažně porušil školní řád)

Krizový plán – KRÁDEŽ

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován. Předmětem krádeže bývá de facto cokoli, co někdo může potřebovat. Hmotná škoda není vždy rozhodující, protože pro majitele mají některé předměty osobní a emocionální hodnotu. V případě krádeží není rozhodujícím situačním faktorem čas, jako v případě vandalismu, ale příležitost. Většinou se kradou věci volně položené a nezabezpečené. Čím menší předmět je a cennější nebo zajímavější, tím je pro zloděje lákavější.

7.1 Postup při zjištění krádeže

- Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem nebo ředitelkou školy.
- S náhradou způsobené škody se postupuje jako u vandalismu. Preferuje se náprava vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvá se na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
- Zákonní zástupci zloděje se vyrozumívají vždy až poté, kdy jsou přesně známy příčiny, které dítě k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších dětí
- O krádeži a jejím šetření se provede záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...

Každé podezření na výskyt daného jevu je třeba oznámit:

- řediteli školy

Dále situaci řeší

- školní metodik prevence a školní poradenské pracoviště – v případě potřeby se škola obrací na PPP, OSPOD a Policii ČR

7.2 Kdy vyrozumět rodiče

Rodičům poškozeného vždy ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. Celá řada dětí kradе proto, že je někdo krást poslal a oni z něj mají strach. Není to sice o nic menší krádež, ale je to informace, kterou by rodič měl vědět také.

7.3 Kdy vyrozumět Policii ČR

V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásí se také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Pozor: ŠKOLA A ŠKOLSKÉ ZAŘÍZENÍ NENÍ ORGÁN ČINNÝ V TRESTNÍM ŘÍZENÍ, TAKŽE NEMŮŽE NIC VYŠETŘOVAT. POKUSY O „VYŠETŘOVÁNÍ“ ZE STRANY ŠKOLY, MOHOU NENAPRAVITELNĚ OVLIVNIT DALŠÍ VYŠETŘOVÁNÍ POLICIE ČR.

7.4 Výchovná opatření

O míře výchovných opatření rozhoduje vedení školy ve spolupráci s třídním učitelem a školním poradenským pracovištěm. Možné výchovné prostředky jsou:

5. Napomenutí třídního učitele
6. Důtka třídního učitele
7. Důtka ředitele školy
8. Snížená známka z chování

Krizový plán – SPEKTRUM PORUCH PŘÍJMU POTRAVY, SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Poruchy příjmu potravy (dále PPP) se často rozvíjejí pomalu a nenápadně, ztracené v nevhodných jídelních návycích vrstevníků a rodiny. Mentální anorexie začíná nejčastěji ve věku třinácti až osmnácti let, mentální bulimie obvykle mezi patnáctým až pětadvacátým rokem věku. PPP patří mezi nejčastější problémy dospívajících dívek a mladých žen, nesmíme však zapomínat, že se mohou projevit i u chlapců.

Poruchy příjmu potravy mohou způsobovat řadu zdravotních komplikací, které souvisí především s váhovým úbytkem a nedostatečnou výživou nebo jsou důsledky zvracení, nadužívání projímadel nebo diuretik.

K rozvoji PPP dochází v případě, že více či méně disponovaný jedinec je vystaven vlivu faktorů, které mohou vést k držení diet a současně některým dalším vlivům, které jsou nebezpečné z hlediska rozvoje jiných duševních poruch.

Sebepoškozování je záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému, jenž postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem.

8.1 Postup při podezření či zjištění případu poruchy příjmu potravy nebo poškozování

1. Každé podezření na výskyt daného jevu je třeba oznámit:
 - řediteli školy
 - školnímu metodikovi prevence a školním poradenskému pracovišti
 2. třídní učitel následně informuje rodiče
- Rodiče informujeme vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se.
 - Rodiče informujeme, i když dítě nechodí do školní jídelny.

3. Pokud rodiče odmítají situaci řešit, oznamujeme tuto situaci ošetřující dětské lékařce, popř. OSPOD

Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), doporučit, popř. zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem.

- Opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně interpretována).

8.1.1 Síť partnerů a pomoci

- Linka důvěry 116 111
- Psychiatrická ambulance, Nemocnice Hořovice, K nemocnici 1106, 26801 Hořovice
- Organizace STOB
- Jednotka specializované péče pro PPP PK VFN, Ke Karlovu 11, Praha 2, tel.: 224 965 353
- Dětská psychiatrická klinika, V úvalu 84/1, 15000 Praha 5, tel. 224 433 400
- Anabell – občanské sdružení (posta@anabell.cz)
- Krizové centrum RIAPS (Chelčického 39, Praha 3, 222 58 06 97)

Krizový plán – SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE – CAN

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (CAN – Child Abuse and Neglect). Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Statistiky uvádějí, že CAN v ČR trpí v současné době 1–2 procenta dětské populace, což představuje 20–40 tisíc dětí. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb. Takové chování můžeme chápat jako zneužití fyzické síly nebo psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem.

9.1 Postup při podezření či zjištění případu CAN

Každé podezření na výskyt daného jevu je třeba oznámit:

- řediteli školy

Dále situaci řeší

- školní metodik prevence a školní poradenské pracoviště – v případě potřeby se škola dále obrací na PPP, OSPOD a Policii ČR

Škola se musí snažit předejít vzniku traumatizace dítěte, zabránit pokračování a zabránit rozvoji dlouhodobých zdravotních, sociálních a psychologických následků.

Prvním, co musí učitel udělat, je vůbec všimnout si a odhalit to, že dítě nese nějaké stopy týrání (zhoršení prospěchu – žákovi je jedno jakou známku dostane, veselý žák → úzkostný žák, problémy ve vztazích s ploužáky, agresivní chování, změny v pravidelných návycích-stravování, spaní, tělesné známky týrání...)

1. Navázání osobního kontaktu s žákem, rozhovor s žákem(nejlépe třídní učitel)

- Pokud se nedaří navázat kontakt, je dobré kontaktovat PPP
- Jednou z možností je, že učitel žákovi, který se nechce se svým problémem svěřit, doporučí, aby se obrátil na Linku bezpečí. Dítě si může o svém problému po telefonu popovídat anonymně a záleží jen na něm, zda se během rozhovoru stane důvěřivějším a sdělí na sebe kontakt
- Komunikace s ostatními spolužáky nebo sourozenci, zda o příčině problémů nevědí něco bližšího.

2. Rozhovor s rodičem

- V první fázi by učitel měl po rodiči chtít, aby pouze okomentoval problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může tak i zjistit skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování než domácí týrání. Anebo může být zájem školy o osud žáka pro zákonného zástupce dostatečnou výstrahou k tomu, aby si uvědomil, že další ubližování dítěti bude mít pro něj vážné následky. Také může z chování rodiče nepřímo poznat, zda v rodině k týrání nedochází.

3. Spolupráce s odborníkem

- **Lékař** – Pediatr vyžaduje, aby dítě přišlo v doprovodu rodiče.
- **PPP** – sem by mělo dítě jít spolu se zákonným zástupcem, pokud navštíví žák PPP bez účasti rodičů – je považováno toto porušení pravidel za přijatelné. Prioritou je pomoci dítěti za každou cenu.
- **OSPOD** – při podezření na týrání žáka, situace se nezlepšuje, komunikace s rodiči k ničemu nevede

Týrání svěřené osoby dle ustanovení § 198 trestního zákoníku spadá mezi trestné činy vyjmenované jak v nepřekážení trestného činu (§ 367 TZ) tak v neoznámení trestného činu (§368 TZ). Tím, že nekontaktujeme-li orgány činné v trestním řízení, v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby, můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřekážení trestného činu a neoznámení trestného činu.

9.1.1 Jak řešit sexuální zneužívání

Sexuální zneužívání – je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatelé. Pohlavní zneužívání je závažným trestným činem proti lidské důstojnosti, na který se vztahuje povinnost přikazít jej (v souladu s trestním zákoníkem). Překazít znamená, že zabráníte páčání nebo dokončení takového jednání (oznámit orgánům činným v trestním řízení).

1) Dítě se mi svěří osobně

- a) uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost
- b) seznámit se situací ředitele školy a metodika prevence, případně třídního učitele
- c) pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo
- d) komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii
- e) vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii
- f) ohlásit na policii
- g) ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách

- h) jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit

2) Dozvíím se to od spolužáků nebo z jiných zdrojů

- a) Vždy je třeba jakékoliv podezření sdělit metodikovi prevence, potažmo vedení školy.
- b) Nejprve je třeba přemýšlet, jestli tomu nasvědčuje i naše pozorování.
- c) Pokusit se s dítětem navázat rozhovor, ale do ničeho ho nenutit.
- d) Prostředníkovi sdělit, že je důležité, aby za vámi přišlo zneužívané dítě samo.
- e) Nevyšetřovat a nijak nepátrat.
- f) Jestliže si nejsme jistí, oznamíme věc orgánu sociálně-právní ochrany, který ji prošetří.

9.1.2 Sít' partnerů a pomoci

- Dětské krizové centrum, tel: 241 484 149
- Linky bezpečí
- Internetová poradna: problem@дитеkrize.cz

Krizový plán – EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFobie, ANTISEMITISMUS

Za **extremistické chování** lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu. U žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ.

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojmány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru.

10.1 Postup při výskytu extremistického chování, rasistického, xenofobního a antisemitského chování

Každé podezření na výskyt daného jevu je třeba oznámit:

- řediteli školy
- školnímu metodikovi prevence a školním poradenskému pracovišti
- příslušnému pracovišti OSPOD, Policii ČR

Škola řídí následujícími kroky:

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
5. Zaměřit výuku na tyto problémy. Pozvat experty k diskusi s žáky/studenty.

10.1.1 Kdy vyrozumět rodiče

V případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účasti žáka v extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým, antisemitským podtextem.

10.1.2 Kdy vyrozumět Policii ČR

V případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí.

10.1.3 Výchovná opatření

O míře výchovných opatření rozhoduje vedení školy ve spolupráci s třídním učitelem a školním poradenským pracovištěm. Možné výchovné prostředky jsou:

9. Napomenutí třídního učitele
10. Důtka třídního učitele
11. Důtka ředitele školy
12. Snížená známka z chování

Krizový plán – NÁVYKOVÉ LÁTKY (alkohol, tabákové výrobky, omamné látky...)

11.1 Alkohol

Alkohol je v Evropě nejrozšířenější návykovou látkou. Rozšířenost pití alkoholu má hluboké společenské a kulturní kořeny. Alkohol je legální drogou, přičemž její dostupnost je v různých zemích upravena odlišně. V České republice je podle zákona možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. od 18 let věku.

● Nález alkoholu ve škole

1. Nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. Záležitost se oznámí vedení školy.
3. Nález se uloží u vedení školy pro případ důkazu.

4. Provede se stručný záznam (třídní učitel, metodik prevence – datum, čas a místo zajištění alkoholu, případně se uvede jméno svědka).

- **Zadržení alkoholu u žáka**

1. Nepodrobujeme se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. Nálezce oznámí nález vedení školy a zajistí uložení alkoholu u vedení školy.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči, volá lékařskou službu první pomoci.
5. Provede se záznam s vyjádřením žáka (pokud toto jeho stav dovoluje). (Záznam obsahuje/datum, místo, čas, jméno žáka- podpis žáka, v případě, že odmítne, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu, záznam obsahuje minimálně 2 účastníky z řad pedagogů jako svědků.)
6. Záznam se uloží do agendy metodika prevence.
7. Vyrozumění zákonného zástupce, v případě opakování – oznámení na OSPOD
8. V případě, že alkohol obsahuje i jiné příměsi, předat tekutinu přivolanému lékaři.
9. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
10. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

11.2 Tabák

Závislost **na tabáku** je nejčastější ve formě cigaret, v poslední době vodních dýmek. Méně časté jsou u nás dýmky a doutníky či jiné exotické formy. Návykovou drogou je nikotin.

- **Nález tabákových výrobků ve škole**

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka.
4. Záznam založí školní metodik prevence do své agendy.
5. Třídní učitel informuje zákonného zástupce o porušení zákazu kouření. Při opakování vyrozumí škola příslušné pracoviště OSPOD.

11.3 Omamné a psychotropní látky

Užívání **omamných a psychotropních látek** lze považovat za rizikové chování, na kterém se podílí mnoho faktorů. Vydefinování rizikových faktorů pomáhá najít vhodné a účinné intervence a předcházet hlubším negativním dopadům, které ovlivňují rozvoj osobnosti a uplatnění mladého člověka v životě.

- **Nález OPL v prostorách školy:**

1. Látku nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění její chemické struktury a ihned informujeme vedení školy.

2. V přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezů. Ředitel školy nebo jeho zástupce obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschová do školního trezoru. O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelých látek.

- **Nález látky, kterou považujeme za OPL, u žáka:**

1. Zabavenou látku nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. Pokud je **podezření, že je žák pod vlivem OPL:**
 - a) pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
 - b) Pokud je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a přivolá lékařskou službu první pomoci.
 - c) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagog ihned vyrozumí vedení školy.
 - d) Ředitel školy informuje zákonného zástupce, že žák konzumoval OPL ve škole a je schopen výuky.
 - e) V případě, že zákonného zástupce nelze kontaktovat, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany vyžadovat pomoc.
3. Pedagog o nálezů ihned uvědomí metodika prevence, který následně informuje vedení školy.
4. Metodik prevence sepíše o nálezů stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (datum, místo a čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena nebo který látku odevzdal. V případě, že žák podepsat odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí ŠMP do své agendy.
5. Ředitel školy nebo jeho zástupce o nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelých látek.
6. Ředitel školy vyrozumí zákonného zástupce žáka.
7. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají zajištěnou látku výše uvedeným postupem přivolanému lékaři. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

- **Podezření, že má žák OPL u sebe:**

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
2. Pedagog ve spolupráci s metodikem prevence a vedením školy bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
3. Žáka izolují od ostatních žáků a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem.
4. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

11.4 Koho informovat

Situaci vždy řeší vedení školy, školní metodik prevence, výchovný poradce a třídní učitel

- vždy informují rodiče
- je vhodné informovat i dětského lékaře.
- V případě, kdy spolupráce s rodiči není efektivní a dítě je ohroženo, má škola povinnost obrátit se na OSPOD s upozorněním na možné ohrožení výchovy dítěte (ustanovení § 201 zákona č. 40/2009 Sb.). Škola má povinnost oznamovat (dle § 10 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí a mládeže) OSPOD, že jde o děti, které jsou ohroženy a jsou uvedeny v § 6 tohoto zákona.
- V případě užití OPL informovat i Policii ČR

11.5 Výchovná opatření

O míře výchovných opatření rozhoduje vedení školy ve spolupráci s třídním učitelem a školním poradenským pracovištěm. Možné výchovné prostředky jsou:

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování